

SYDNÄRKES
ÖVERFÖRMYNDARKANSLI

God man

- Något för dig?

God man

Många människor i vårt samhälle klarar av olika orsaker inte av att sköta sådana dagliga göromål som är naturligt för dig och mig att klara själva. Det kan bero på sjukdom, ålderdom, funktionshinder, funktionsnedsättningar genom missbruk eller psykiska problem.

Den rena omvårdnaden ska utföras av de olika sociala skyddsnetten och ingår inte i en god mans uppdrag, men de bitar av livet som rör skötseln av ekonomin och att bevaka sin rätt blir inte så sällan eftersatta. Många får naturligtvis hjälp av sina anhöriga men det är inte alltid som deras möjligheter räcker till och i bland är det t.o.m. olämpligt att anhöriga har hand om den enskildes ekonomi. Den fråga som då blir aktuell är om det bör förordnas en god man för den hjälpbehövande.

En god man är en person som företräder en medmänniska i främst ekonomiska frågor, men även när det gäller intressebevakning både på det rent personliga planet och gentemot samhället eller det privata. Ett godmanskap är en helt frivillig hjälp som den hjälpbehövande tar emot och innehåller inget tvång mot denne.

Omfattningen av arbetet

Uppdragets omfattning varierar naturligtvis beroende på den hjälpbehövandes situation, men i de flesta fall handlar det om att ordna med betalning av räkningar, att se till att det finns fickpengar tillgängliga om den sjuke bor på t ex servicehus och att se till att den hjälpbehövande har det bra. Målet för gode mannen bör vara att försöka skapa så bra livskvalité för sin huvudman som det är möjligt utifrån den enskildes ekonomiska och personliga situation. Uppdraget förutsätter att gode mannen bygger upp en bra relation med sin huvudman.

Vem förordnas som god man?

Ställföreträdarnas (gode män och förvaltare) bakgrunder skiftar mycket. En del är erfarna gode män/förvaltare som har flera uppdrag, medan andra är nära anhöriga, vänner eller "bara" någon som vill hjälpa till. Valet av god man styrs av vad den hjälpbehövande kan ha önskat och vilket behov som föreligger i det enskilda fallet.

Lagen säger att en god man ska vara erfaren, rättrådig och i övrigt lämplig. De allra flesta passar in på den beskrivningen. Överförmyndaren kontrollerar dock alltid den nye gode mannen/förvaltaren mot polisens belastningsregister, kronofogdens och socialtjänstens

register. Arbetet kräver egentligen inte mer än allmänna kunskaper i vardagsekonomi, hur samhället fungerar och vanligt sunt förnuft. Man kan som god man/förvaltare dock inte nöja sig med att endast agera som kamrer eller revisor. För att kunna uppnå den goda livskvalité för huvudmannen som är målet med uppdraget, krävs det också att man lär känna sin huvudman och dennes hjälpbehov.

Vem behöver god man?

Det finns olika typer av godmanskap. Exempelvis anordnas godmanskap för asylsökande barn och ungdomar under 18 år (ensamkommande flyktingbarn). Det finns även så kallade tillfälliga godmanskap för barn och ungdomar i situationer där exempelvis det underåriga barnet och förmyndaren har del i samma dödsbo. Den vanligaste typen av godmanskap är ändå dock för personer över 18 år som lider av exempelvis begåvningshandikapp, funktionshinder, missbruks- och/eller psykiska problem. Även dementa personer har många gånger behov av en ställföreträdare. Det är tingsrätten som beslutar om förordnande av god man eller förvaltare för de personer som är över 18 år.

Betalning

Enligt föräldrabalkens bestämmelser har du som god man/förvaltare rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Storleken av arvodet bestäms av överförmyndaren utifrån en skälighetsbedömning i förhållande till uppdragets tyngd och krav på engagemang. Man har även rätt till viss kostnadsersättning samt milersättning enligt skatteverkets schablonersättning om 18,50 kr per mil. Vem som betalar arvodet, kommunen eller huvudmannen, avgörs av huvudmannens inkomster och tillgångar. Dock är huvudregeln enligt föräldrabalkens bestämmelser att det är huvudmannen själv som betalar arvodet om den enskilde har inkomster som överstiger 2,65 gånger årets prisbasbelopp eller om den enskilde har tillgångar överstigande 2 gånger årets prisbasbelopp.

Överförmyndaren

Inledningsvis är det viktigt att poängtera att överförmyndaren inte är gode männens/förvaltarnas arbetsgivare. Överförmyndaren är en kommunal tillsynsmyndighet och som god man/förvaltare ansvarar du själv för ditt uppdrag. Överförmyndaren bistår dock med information om gällande regelverk och arrangerar utbildningar för gode män och förvaltare. Det finns

även organisationer och föreningar för gode män och förvaltare.

Vad är skillnaden mellan ett godmanskap och ett förvaltarskap?

Godmanskapet bygger i huvudsak på frivillighet och samtycke och kan därför inte anordnas mot den hjälpbehövandes vilja.

Förvaltarskapet däremot är en mer ingripande åtgärd och kan anordnas när den hjälpbehövande saknar insikt om sin situation och därför riskerar att lida skada. I vissa fall kan det vara fråga om att den hjälpbehövande på grund av sitt funktionshinder inte ser konsekvenserna av sitt eget agerande och riskerar att hamna i en svår skuldsituation eller förlora sitt boende. Andra gånger kan det vara så att den hjälpbehövande behöver skydd från personer i sin närmaste omgivning. Det kan till exempel vara personer som vilseleder och utnyttjar den hjälpbehövande för att själva skapa sig vinning. I övrigt ser en förvaltares uppdrag i regel ut som en god mans men med den stora skillnaden att en förvaltare kan genomföra vissa åtgärder mot sin huvudmans vilja. Det bör nämnas i sammanhanget att ett förvaltarskap anses som en väldigt ingripande åtgärd vad avser den hjälpbehövandes personliga integritet. Det krävs därför en omfattande utredning innan ett förvaltarskap kan bli aktuellt och ett läkarintyg som styrker att den enskilde är ur stånd att vård sig eller sin egendom. Ett förvaltarskap föränleds dessutom nästan alltid av ett godmanskap, och blir endast aktuellt om godmanskapet inte är tillräckligt för att hjälpa och stödja den person som det avser.

Vill du bli god man?

Känner du att du skulle vilja ställa upp och hjälpa någon som behöver din hjälp? Känner du igen dig i beskrivningen hur en god man ska vara? Vill du ägna lite av din tid av att vara till stor hjälp för en medmänniska? Tveka då inte att kontakta överförmyndarkansliet så berättar vi mer!

Kontakta oss

Sydnärkes överförmyndarkansli

T: 019-58 80 00 (servicecenter)

måndagar-fredagar mellan kl. 10.00-12.00.

E: overformyndaren@kumla.se

KUMLA KOMMUN

Kumla kommun

Tel: 019-58 80 00 | E-post: servicecenter@kumla.se

www.kumla.se